

ŁUKASZ ŚWIERCZEWSKI¹

ORCID: 0000-0002-8258-6388

ŁUKASZ KACPROWICZ²

ORCID: 0000-0003-4222-1402

SYMULATOR DZIAŁAŃ POLICJI W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH JAKO NARZĘDZIE KSZTAŁTUJĄCE KOMPETENCJE DOWÓDCZE

Policja jest jednym z najważniejszych podmiotów administracji publicznej, który służy społeczeństwu oraz odpowiada za ochronę bezpieczeństwa ludzi, a także za utrzymanie bezpieczeństwa i porządku publicznego. Posiada najszersze kompetencje oraz uprawnienia formalnoprawne, które umożliwiają jej walkę z wszystkimi rodzajami przestępczości oraz patologii społecznych³.

Efektywna realizacja zadań służbowych oraz właściwa reakcja na zaistniałe zagrożenia w celu zapewnienia pożądanego stanu bezpieczeństwa oraz porządku publicznego, zwłaszcza w trakcie zabezpieczania imprez masowych czy zgromadzeń publicznych, wymaga wysokiego poziomu wyszkolenia policjantów na każdym szczeblu kompetencyjnym, a przede wszystkim na poziomie dowodzenia. Udział funkcjonariuszy w szkoleniach i doskonaleniu zawodowym, ćwiczeniach czy też innych przedsięwzięciach, wzbogaca wachlarz posiadanych umiejętności, wpływa na podniesienie poziomu wiedzy, pomaga zdobywać doświadczenie, efektem czego jest optymalne przygotowanie do właściwych reakcji w sytuacjach możliwego wystąpienia zagrożenia. Rozwój kadry w organizacji Policji, która jest organizacją hierarchiczną⁴, to aspekt, który należy rozpatrywać za-

---

¹ Podinsp. dr Łukasz Świerczewski — zastępca naczelnika Wydziału Doskonalenia Zawodowego Komendy Stołecznej Policji. Doktor nauk społecznych, specjalność zarządzanie instytucjami administracji publicznej.

Kontakt z autorem za pośrednictwem redakcji.

² Kom. dr Łukasz Kacprowicz — starszy wykładowca Zakładu Studiów nad Bezpieczeństwem Publicznym Instytutu Służby Prewencyjnej Wydziału Bezpieczeństwa i Nauk Prawnych Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie. Doktor nauk społecznych w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie.

Kontakt z autorem za pośrednictwem redakcji.

³ K. Jałoszyński, *Przeciwdziałanie zagrożeniom terrorystycznym w Rzeczypospolitej Polskiej* [w:] P. Guła, P. Płonka (red.), *Przeciwdziałanie zagrożeniom niemilitarnym. Zasadnicze aspekty współpracy Żandarmerii Wojskowej i Policji*, Legionowo 2009, s. 71.

⁴ Organizacja hierarchiczna — stan wewnętrznego zorganizowania Policji w systemie podporządkowania, a także wzajemnych uprawnień i obowiązków organów Policji oraz

równy z perspektywy przełożonego, jak i podwładnego, przy czym powinien być przedmiotem zainteresowania wszystkich policjantów niezależnie od stanowiska. Jak słusznie zauważył Jarosław Wolejszo, „przełożony posiadający wykwalifikowanego podwładnego to potencjalne źródło sukcesów, zwycięstwo w działaniach”⁵.

Zajęcia praktyczne są szczególną formą zdobywania doświadczenia oraz podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Mają na celu przygotowanie funkcjonariuszy do pracy zespołowej w warunkach zagrożenia. Zajęcia powinny mieć charakter jak najbardziej zbliżony do warunków rzeczywistych, które mogą wystąpić w przypadkach zbiorowego zakłócenia bezpieczeństwa i porządku publicznego. Prowadzenie szkoleń z wyraźnym wykorzystaniem elementów imitujących działanie w warunkach rzeczywistych powoduje wypracowanie pewnych nawyków, które w chwilach wysokiego napięcia psychicznego mogą decydować o sukcesie realizowanych zadań. Bardzo istotną kwestią jest dobranie właściwych treści kursu związanych z różnymi scenariuszami. Mimo że zajęcia praktyczne są tak istotne, to powinny zostać poprzedzone częścią teoretyczną, obejmującą wykłady i wykorzystanie metod aktywizujących słuchaczy, takie jak np. pokaz bądź symulacja. Szkolenia powinny mieć charakter jak najbardziej użyteczny i praktyczny⁶.

W policyjnym systemie szkolenia realizowane są także ćwiczenia praktyczne o charakterze sprawnościowym. Wymagają aktywnych czynności motorycznych, podnoszą sprawność fizyczną, zwiększają odporność na stres, wzmagają zdecydowanie, cierpliwość, opanowanie, systematyczność, odpowiedzialność, stanowczość oraz spostrzegawczość. Pożądaną cechą takich szkoleń jest także samodzielność⁷.

Kluczowym punktem szkoleń związanych z zabezpieczeniem zgromadzeń, imprez masowych ze szczególnym uwzględnieniem tych o charakterze sportowym i meczów piłki nożnej jest realizacja tzw. ćwiczeń aplikacyjnych. Zastosowanie tej formy pozwala określić słabe i mocne strony przygotowania Policji w przekroju całej formacji, począwszy od poziomu wykonawczego na dowódczym skończywszy. Jednym z głównych celów ćwiczenia tego typu jest sprawdzenie stopnia przygotowania policjantów do realizacji zleconych zadań, kierowania oraz dowodzenia siłami i środkami przewidzianymi do działań, uwzględniając szczegółowo taktykę działania. Udział w takim szkoleniu pozwala uczestnikowi nabywać umiejętności odpowiedniego, zgodnego z prawem oraz obowiązującymi procedurami posługiwania się środkami przymusu bezpośredniego. Wnioski, które zostają sformułowane na zakończenie tego rodzaju zajęć, często stanowią podstawę do określania wariantów działania znajdującej się w dokumentacji sztabowej.

---

policjantów i pracowników Policji, zarządzenie nr 30 komendanta głównego Policji z 16 grudnia 2013 r. w sprawie funkcjonowania organizacji hierarchicznej w Policji (DzU KGP z 2018 r., poz. 89), art. 1, ust. 6.

⁵ J. Wolejszo, *Rozwój zawodowy w organizacjach zhierarchizowanych*, Warszawa 2010, s. 7.

⁶ J. Struniawski, *Dowodzenie w trakcie operacji policyjnych w zakresie imprez masowych i zgromadzeń publicznych*, Szczytno 2014, s. 177.

⁷ W. Zubrzycki, *Pododdziały antyterrorystyczne Policji*, Warszawa 2010, s. 92.

Profesjonalne dowodzenie w trakcie działań policyjnych, takich jak zabezpieczanie imprez masowych i zgromadzeń publicznych, wymaga systematycznych szkoleń. Brak możliwości zdobywania wiedzy czy nabywania nowych umiejętności praktycznych może wpłynąć negatywnie na poziom skuteczności wykonywanych zadań. Wysoka jakość wyszkolenia, właściwe kwalifikacje oraz bogate doświadczenie związane z dowodzeniem na różnych poziomach organizacyjnych Policji, przekłada się na skuteczną i prawidłową realizację zadań nałożonych na Policję oraz co za tym idzie, pożądaną poziom zaufania społecznego do całej formacji.

Podstawą prawną realizacji ćwiczeń sztabowych jest zarządzenie nr 34 komendanta głównego Policji z 3 listopada 2021 r. w sprawie metod i form przygotowania oraz prowadzenia krajowych i międzynarodowych ćwiczeń w Policji w zakresie reagowania w sytuacjach szczególnych zagrożeń lub w sytuacjach kryzysowych⁸. Celem jest doskonalenie indywidualnych umiejętności oraz nawyków dowodzenia w zakresie planowania, organizowania i dowodzenia podległymi siłami i środkami w warunkach zbliżonych do rzeczywistego zagrożenia, a także sprawdzanie tych umiejętności na podstawie praktycznej działalności policyjnej. Dzięki tym ćwiczeniom można weryfikować przydatność aktualnych procedur, zasad oraz sposobów prowadzenia działań, jednocześnie unikając popełnionych błędów w praktyce; ich przebieg pozwala odpowiedzieć na pytanie: czy w sytuacjach trudnych, które wymagają szybkich, właściwych reakcji, komórki oraz jednostki organizacyjne Policji będą w stanie skutecznie oraz sprawnie reagować na zagrożenia w określonym miejscu i czasie⁹?

Kurs można prowadzić w formie dowódczo-sztabowej, zgrywającej, treningu sztabowego bądź w formie pokazu. Powinien on cechować się zasadami:

- realizmu — polegającego na stwarzaniu uczestnikom ćwiczenia warunków najbardziej możliwie zbliżone do rzeczywistych;
- ciągłości — zapewniającej sprawność działań w czasie realizowania ćwiczenia, zachowując kolejność następujących po sobie sytuacji;
- niejawności — oznaczającej, że założenia przygotowywanego ćwiczenia muszą pozostać nieznanymi dla ich bezpośrednich uczestników i wykonawców poszczególnych epizodów, w zakresie wskazanym przez kierownika ćwiczenia;
- bezpieczeństwa — polegającego na zaplanowaniu, zorganizowaniu oraz przeprowadzeniu
- ćwiczenia, które nie spowoduje zagrożenia dla życia i zdrowia ludzi, zwierząt, a także zagrożenia dla mienia, w szczególności w odniesieniu do epizodów z wykorzystaniem środków pozoracji działań¹⁰.

Kolejną formą szkolenia w omawianym przedmiocie działań policyjnych, ujętą we wskazanych powyżej przepisach resortowych, jest ćwiczenie dowódczo-sztabowe, które składa się z jednego lub większej liczby

⁸ Dz. Urz. KGP z 2021 r., poz. 146; dalej jako: zarządzenie nr 34 komendanta głównego Policji.

⁹ J. Struniawski, *Metodyka przygotowania i prowadzenia ćwiczeń sztabowych w Policji*, „Policja” 2014, nr 2, s. 70.

¹⁰ Zarządzenie nr 34 komendanta głównego Policji, art. 6 par. 1.

epizodów wykorzystujących wydzielone siły i środki Policji. Ma na celu zweryfikowanie przygotowanych i wdrożonych w Policji rozwiązań systemowych głównie podczas reagowania w sytuacjach szczególnych zagrożeń lub w sytuacjach kryzysowych oraz praktyczne doskonalenie umiejętności uczestników ćwiczenia zbliżonych do rzeczywistych w dziedzinie organizacji, dowodzenia i prowadzenia działań policyjnych oraz współdziałania z podmiotami spoza Policji z wykorzystaniem środków pozoracji działań.

Z kolei ćwiczenie zgrywające to forma szkolenia przewidująca udział wydzielonych sił i środków Policji, polegająca na realizacji zadań praktycznych z podmiotami pozapolicyjnymi na poziomie taktycznym, operacyjnym lub strategicznym, w sytuacji szczególnych zagrożeń lub sytuacji kryzysowych.

Trening sztabowy natomiast przewiduje czynny udział przedstawicieli kadry kierowniczej jednostek lub komórek organizacyjnych Policji, którego głównym celem jest weryfikacja przygotowanych i wdrożonych rozwiązań systemowych na poziomie instytucjonalnym, doskonalenie umiejętności w dziedzinie organizacji i prowadzenia działań policyjnych, a także funkcjonowania procesów decyzyjnych oraz współdziałania policyjnych systemów dowodzenia z systemami dowodzenia podmiotów zewnętrznych.

Jedną z prowadzonych form ćwiczeń wykorzystywanych w doskonaleniu funkcjonariuszy jest również pokaz, którego celem jest prezentacja różnych, możliwych do zastosowania technik, a także nowoczesnych urządzeń i sposobów działania mających kreować wizerunek Policji¹¹.

Ponadto funkcjonariusze komórek sztabowych kierowani są na różnego rodzaju kursy resortowe oraz inne przedsięwzięcia z obszaru doskonalenia zawodowego. Przygotowują one policjantów do wykonywania zadań na zajmowanym stanowisku służbowym poprzez uzyskiwanie, uzupełnianie oraz rozwijanie kwalifikacji zawodowych¹². Do najważniejszych kursów związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa i porządku publicznego w związku z zabezpieczeniem imprez masowych oraz zgromadzeń, w zakresie dowodzenia i organizacji działań policyjnych, należy zaliczyć niżej wymienione przedsięwzięcia realizowane przez Wyższą Szkołę Policji w Szczytnie:

- kurs specjalistyczny dla policjantów komórek organizacyjnych Policji właściwych w sprawach sztabowych¹³(dalej jako: PKS);
- kurs specjalistyczny dla dowódców akcji i operacji policyjnych¹⁴ (dalej jako: DAO);

---

¹¹ Zarządzenie nr 34 komendanta głównego Policji, art. 3.

¹² Rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych i administracji z 19 czerwca 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków odbywania szkoleń zawodowych oraz doskonalenia zawodowego w Policji (DzU z 2007 r., nr 126, poz. 877).

¹³ Decyzja nr 106 komendanta głównego Policji z 10 maja 2017 r. w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym dla policjantów komórek organizacyjnych Policji właściwych w sprawach sztabowych (Dz. Urz. KGP z 2017 r., poz. 34; dalej jako: decyzja nr 106 komendanta głównego Policji).

¹⁴ Decyzja nr 173 komendanta głównego Policji z 22 maja 2015 r. w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym dla dowódców akcji i operacji policyjnych (Dz. Urz. KGP z 2015 r., poz. 35; dalej jako: decyzja nr 173 komendanta głównego Policji).

- kurs specjalistyczny dla kierujących działaniami antyterrorystycznymi na miejscu zdarzenia o charakterze terrorystycznym¹⁵ (dalej jako: KDAT);
- kurs specjalistyczny dla dowódców podoperacji kontrterrorystycznych prowadzonych w ramach operacji policyjnych¹⁶ (dalej jako: DPK).

Treści kształcenia kursu PKS i DAO obejmują zarówno część teoretyczną oraz praktyczną. System kształcenia odbywa się w trybie stacjonarnym i obejmuje 10 dni roboczych (80 godzin zajęć) natomiast kursy KDTA oraz DPA realizowane są w trybie 5 dni szkoleniowych (40 godzin zajęć). Pierwszym etapem szkolenia jest ukończenie kursu specjalistycznego dla policjantów komórek organizacyjnych Policji właściwych w sprawach sztabowych, co uprawnia do przystąpienia do drugiego etapu, którym jest kurs dla dowódców akcji i operacji policyjnych. Na wymienionych kursach zajęcia prowadzone są przez nauczycieli stowarzyszonych, tj. policjantów z jednostek terenowych, którzy posiadają bogate doświadczenie oraz wiedzę z przedmiotowego zakresu.

Program kursu specjalistycznego dla policjantów komórek organizacyjnych Policji właściwych w sprawach sztabowych zawiera następujące kluczowe punkty nauczania:

- wykorzystanie psychologicznych aspektów w działaniach sztabowych (psychologiczne aspekty podejmowania decyzji w sytuacjach kryzysowych);
- przygotowanie i planowanie działań sztabowych (kierowanie w Policji i jego formy, specyfikacja funkcjonowania jednostek Policji w zdarzeniach kryzysowych, gromadzenie i przetwarzanie informacji, dokumenty sztabowe, rozpoznanie i analiza zagrożenia, sporządzanie dokumentów sztabowych, terenoznawstwo);
- realizacja działań sztabowych (proces decyzyjny, współdziałanie z podmiotami pozapolicyjnymi oraz obieg informacji);
- analiza i ocena działań sztabowych (analiza przebiegu akcji/operacji policyjnej, raport końcowy)¹⁷.

Głównym celem szkolenia jest przygotowanie funkcjonariuszy do planowania, realizacji i analizy działań sztabowych, ze szczególnym uwzględnieniem akcji/operacji policyjnych. Na ten kurs kierowani powinni być policjanci, którzy są w służbie stałej oraz realizują zadania sztabowe, nie krócej niż rok, a jego absolwenci po zakończeniu posiadają wiedzę i nabywają umiejętności pozwalające na dokonywanie ocen i analizę jakości podejmowanych czynności w ramach prowadzonych działań na wszystkich etapach ich realizacji.

---

¹⁵ Decyzja nr 125 komendanta głównego Policji z 30 maja 2017 r. w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym dla kierujących działaniami antyterrorystycznymi na miejscu zdarzenia o charakterze terrorystycznym (Dz. Urz. KGP z 2017 r., poz. 35; dalej jako: decyzja nr 125 komendanta głównego Policji).

¹⁶ Decyzja nr 357 komendanta głównego Policji z 4 grudnia 2019 r. w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym dla dowódców podoperacji kontrterrorystycznych prowadzonych w ramach operacji policyjnych (Dz. Urz. KGP z 2019 r., poz. 117; dalej jako: decyzja nr 357 komendanta głównego Policji).

¹⁷ Załącznik do decyzji nr 106 komendanta głównego Policji.

Na kurs specjalistyczny dla dowódców akcji i operacji policyjnych kieruje się oficerów Policji, którzy przewidziani są do pełnienia funkcji dowódcy lub zastępcy dowódcy akcji i operacji (podoperacji) policyjnej, którzy ukończyli kurs specjalistyczny dla policjantów komórek organizacyjnych Policji właściwych w sprawach sztabowych lub oficerowie Policji, którzy zajmują stanowiska kierowników jednostek organizacyjnych policji i komórek organizacyjnych Komendy Głównej Policji, komend wojewódzkich (Stołecznej) Policji oraz ich zastępców. Program składa się z następujących zagadnień:

- wybrane zagadnienia dowodzenia w Policji (specyfika funkcjonowania jednostek w zdarzeniach kryzysowych, dowodzenie w Policji, specyfika działań jednostek i komórek kontrterrorystycznych Policji w związku z akcjami lub operacjami policyjnymi);
- przygotowanie akcji lub operacji policyjnej (koncepcja realizacji akcji lub operacji policyjnej, organizacja zabezpieczenia logistycznego akcji lub operacji policyjnej, wizyta studyjna — Stadion Narodowy, stadion Legii Warszawa oraz Stołeczne Stanowisko Kierowania);
- realizacja akcji lub operacji policyjnej (dowodzenie siłami realizującymi akcję lub operację policyjną, współdziałanie z podmiotami poza-policyjnymi);
- podsumowanie i ocena akcji lub operacji policyjnej (analiza przebiegu)¹⁸.

Na kurs dla kierujących działaniami antyterrorystycznymi na miejscu zdarzenia o charakterze terrorystycznym kierowani są funkcjonariusze, którzy spełniają wymagania do pełnienia funkcji dowódcy operacji policyjnej, zastępcy dowódcy operacji policyjnej lub podoperacji antyterrorystycznej realizowanej w ramach operacji policyjnej na podstawie przepisów w sprawie metod i form przygotowania i realizacji działań Policji w związku ze zdarzeniami kryzysowymi. W programie przewidziano następujące zagadnienia:

- wybrane zagadnienia kierowania i dowodzenia działaniami antyterrorystycznymi, w tym działaniami kontrterrorystycznymi (psychologiczne aspekty podejmowania decyzji, dowodzenie w Policji, przepisy regulujące prowadzenie działań antyterrorystycznych na miejscu zdarzenia o charakterze terrorystycznym, przepisy regulujące działanie oraz specyfikę działań pododdziałów antyterrorystycznych Policji realizujących działania kontrterrorystyczne, wykorzystanie negocjacji policyjnych w działaniach antyterrorystycznych);
- planowanie i przygotowanie działań antyterrorystycznych na miejscu zdarzenia o charakterze terrorystycznym (organizacja działań antyterrorystycznych na miejscu zdarzenia o charakterze terrorystycznym, kierowanie podmiotami pozapolicyjnymi biorącymi udział w działaniach antyterrorystycznych na miejscu zdarzenia, Siły Zbrojne Rzeczypospolitej w działaniach kontrterrorystycznych, specjalne użycie broni w działaniach kontrterrorystycznych, analiza ryzyka w działaniach antyterrorystycznych, planowanie działań antyterrorystycznych na miejscu zdarzenia o charakterze terrorystycznym);

---

¹⁸ Załącznik do decyzji nr 173 komendanta głównego Policji.

- realizowanie działań antyterrorystycznych (kierowanie działaniami antyterrorystycznymi na miejscu zdarzenia o charakterze terrorystycznym);
- podsumowanie i ocena działań antyterrorystycznych na miejscu zdarzenia o charakterze terrorystycznym, w tym działań kontrterrorystycznych (analiza i ocena działań miejscu zdarzenia o charakterze terrorystycznym)¹⁹.

Kurs specjalistyczny dla dowódców podoperacji kontrterrorystycznych dedykowany jest dla dowódców pododdziałów kontrterrorystycznych Policji oraz ich zastępców, a także oficerów z pododdziałów kontrterrorystycznych Policji, którzy przewidziani są do pełnienia funkcji dowódcy podoperacji kontrterrorystycznej prowadzonej w ramach operacji policyjnej. Ponadto mogą w nim uczestniczyć policjanci pododdziałów kontrterrorystycznych Policji przewidziani do dowodzenia działaniami bojowymi oraz policjanci Wydziału IV Zarządu III Centralnego Biura Śledczego Policji, przewidziani do dowodzenia działaniami bojowymi. Program zawiera treści:

- wybrane zagadnienia dowodzenia w Policji (psychologiczne aspekty podejmowania decyzji, dowodzenie w Policji, specyfika działań pododdziałów kontrterrorystycznych Policji w zawiązku z akcjami lub operacjami policyjnymi);
- przygotowanie podoperacji kontrterrorystycznej (przepisy regulujące funkcjonowanie pododdziałów kontrterrorystycznych Policji, organizacja podoperacji kontrterrorystycznej, współdziałanie z innymi podmiotami policyjnymi i pozapolicyjnymi);
- realizacja podoperacji kontrterrorystycznej (dowodzenie siłami realizującymi podoperację kontrterrorystyczne, współdziałanie w ramach operacji policyjnej);
- podsumowanie i ocena podoperacji kontrterrorystycznej²⁰.

Do realizacji założeń programów szkoleń w toku powyżej scharakteryzowanych kursów, wykorzystywany jest symulator działań w sytuacjach kryzysowych. Urządzenie to jest narzędziem pozwalającym odpowiednio przygotować ćwiczenie sztabowe na poziomie taktyczno-strategicznym, który jest wspomagany inteligentnym, multimedialnym systemem teleinformatycznym z odwzorowanym światem rzeczywistym oraz użyciem technologii sztucznej inteligencji.

Symulator efektywnie pozoruje działania w warunkach rzeczywistych oraz potrafi rozwijać zdolność twórczego szukania rozwiązań, a także podjęcia szybkiej decyzji, uwzględniając związki przyczynowo-skutkowe, a także odporność na stres. Uczestnicy szkolenia mogą realizować założenia na wszystkich poziomach dowodzenia. W zależności od poziomu, uczestnicy otrzymują odpowiednie informacje, a także mogą zarządzać i dowodzić podległymi im siłami i środkami. Szkolenie na Symulatorze jest bardzo zbliżone do realnych warunków, co powoduje, że szkolone osoby zaczynają odczuwać presję środowiska oraz obserwują rezultaty swoich dobrych lub złych decyzji. Poziom szkolenia prowadzonego w oparciu

¹⁹ Załącznik do decyzji nr 125 komendanta głównego Policji.

²⁰ Załącznik do decyzji nr 357 komendanta głównego Policji.

- przeprowadzenie (w miarę możliwości posiadanego czasu) rekonesansu w miejscu planowanych działań, celem rozpoznania i oceny sytuacji;
- wypracowanie taktyki działania, przekazanie zadań kadrze dowódczej;
- zorganizowanie dowodzenia i łączności;
- wyznaczenie rejonu wyczekiwania dla sił wsparcia;
- uwzględnienie zabezpieczenia logistycznego i medycznego prowadzonych działań;
- przygotowanie własnych sił do wykonania zadania;
- sprawdzanie indywidualnego wyposażenia policjantów;
- wprowadzenie siły do działań według przyjętej taktyki działania;
- dowodzenie siłami, uwzględniając ewentualne zmiany wynikające z aktualnej sytuacji na miejscu zdarzenia i elastycznie reagując na rozwijającą się sytuację;
- jeżeli wynika to z potrzeb lub analizy otrzymanego zadania wystąpić do przełożonego o:
  - wsparcie osobowe oraz niezbędny sprzęt i wyposażenie,
  - zapewnienie dodatkowego zabezpieczenia logistycznego;
- określenie miejsca, trybu i sposobu wykorzystania przydzielonego zabezpieczenia logistycznego (tankowanie pojazdów, uzupełnianie środków do działań, wyżywienie, zakwaterowanie);
- określenie zakresu współdziałania, który powinien dotyczyć przede wszystkim:
  - terminów i miejsca realizacji wspólnych zadań,
  - sposobów i zakresu wymiany informacji między współdziałającymi służbami,
  - zakresu udzielania wzajemnej pomocy w sytuacjach szczególnych,
  - możliwości realizacji zadań na rzecz organu współdziałającego.

W pracowni nr 3 znajduje się pięć stanowisk przeznaczonych dla dowódców podoperacji bądź odcinków (w zależności od formy realizacji działań). Na wymienionych stanowiskach do ogólnych zadań można zaliczyć:

- organizację działań, dowodzenie w rejonie bezpośrednio przyległym do miejsca odbywania się danego zdarzenia szczególnego, a także odpowiedzialność za przebieg i rezultaty działań na terenie obiektu w przypadku naruszenia porządku publicznego;
- utrzymanie w gotowości do działań odwodów, środków wsparcia i sprawną koncentrację policjantów w przypadku rażącego naruszenia porządku publicznego;
- bieżące rozpoznanie sytuacji operacyjnej w miejscu odbywania się zdarzenia szczególnego, a także wykonanie wstępnych czynności procesowych w miejscach ewentualnych zdarzeń nadzwyczajnych, wobec osób zatrzymanych lub pokrzywdzonych;
- zabezpieczenie prewencyjne tras dojścia i rozejścia się uczestników danych wydarzeń;
- bezpieczeństwo i porządek w ruchu drogowym w rejonie odbywania się zdarzenia;
- zabezpieczenie prewencyjne dworców i szlaków kolejowych,

— zabezpieczenie dochodzeniowo-śledcze.

Kolejną jest pracownia nr 4, w której mieści się sztab dowódcy. Przewidziane jest na nie jedno stanowisko sześciuosobowe przy stole sztabowym. Wykonywanie podstawowych zadań podczas ćwiczenia na tym stanowisku to:

- nadzór nad sprawnym funkcjonowaniem stanowiska dowodzenia dowódcy operacji podczas realizacji zabezpieczenia w trakcie zdarzeń szczególnych;
- utrzymywanie stałej łączności z dowódcami, celem bieżącej wymiany informacji o sytuacji operacyjno-taktycznej i zdarzeniach nadzwyczajnych;
- organizacja i koordynacja działań jednostek Policji w przypadku zaistnienia zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego oraz niebezpiecznego zakłócenia porządku publicznego;
- gromadzenie, analizowanie i przekazywanie bieżących informacji o sytuacji operacyjno-taktycznej do jednostki nadrzędnej;
- wykonywanie niezbędnych działań zakresie wykorzystania policyjnych systemów informacyjnych;
- sporządzanie meldunku z działań i przesyłanie go do jednostki nadrzędnej;
- współdziałanie z właściwymi podmiotami pozapolicyjnymi.

Ostatnią pracownią symulatora jest pracownia nr 5, w której w trakcie ćwiczenia znajduje się główny operator odpowiedzialny za sytuację operacyjną oraz operatorzy wszystkich sił i podmiotów uczestniczących w zdarzeniu. Do głównych zadań stanowisk operatorów ćwiczenia zaliczyć można:

- nadzór nad ciągłością przeprowadzanego ćwiczenia;
- podgrywanie sytuacji, modyfikacja warunków ćwiczenia w trakcie jego trwania;
- przygotowanie systemu do pracy — wprowadzanie do systemu założeń do ćwiczeń;
- ocena przebiegu ćwiczenia i oraz ćwiczących przy wykorzystaniu systemu;
- wprowadzanie poleceń ćwiczących do systemu;
- utrzymywanie stałej łączności;
- zarządzania systemem²².

W systemie zaimplementowana została taktyka działań Policji wraz z typowymi formacjami stosowanymi podczas działań pododdziałów zwartych Policji. Podczas treningu można wykorzystywać wszystkie jednostki Policji (oddziały prewencji policji, komórki ruchu drogowego, pododdziały kontrterrorystyczne, grupy minersko-pirotechniczne, przewodnicy psów służbowych, funkcjonariusze na koniach, środki policyjne tj. armatki wodne,

---

²² Zob. ETC-PZL Aerospace Industries, *Instrukcja użytkowania systemu SDOP*, Warszawa 2011.

gigantofony, śmigłowce, Mobilne Centra Monitoringu – ryc. 2) oraz służby miejskie i ratownicze (Państwowa Straż Pożarna, pogotowie ratunkowe, straż miejska).

Rycina 2

Przykładowe pojazdy wykorzystywane podczas symulacji

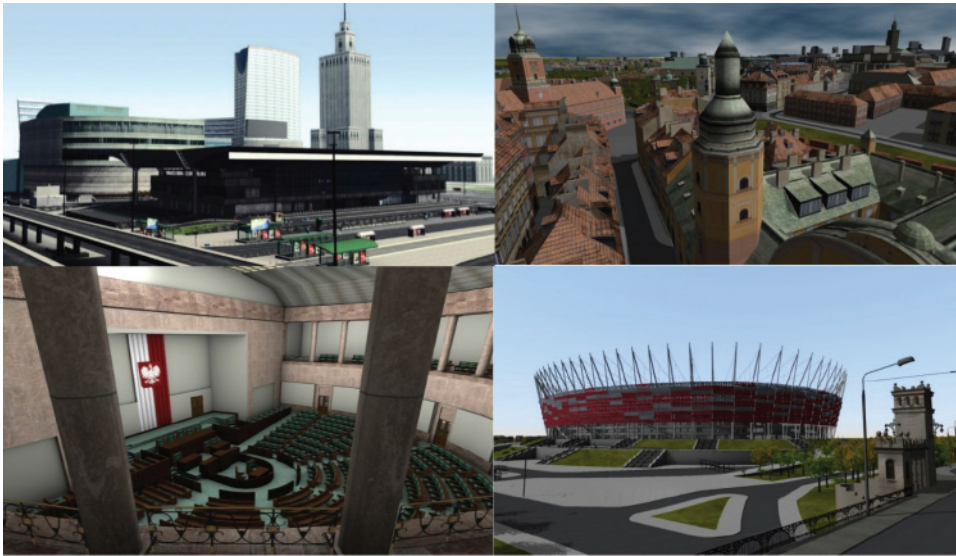

Źródło: opracowanie własne autora

Szkolenie odbywa się w trójwymiarowym, w pełni realistycznym środowisku wirtualnym, które może obejmować teren rzeczywisty lub generyczny. Generowany przez system komputerowy obraz jest widzialny przez poszczególnych uczestników ćwiczenia odpowiednio do ich aktualnego umiejscowienia. Wysoki poziom wierności odwzorowania środowiska, przestrzenny system dźwiękowy oraz wykorzystywanie rzeczywistych środków łączności potęguje wrażenia realizmu. Odwzorowane są charakterystyczne elementy krajobrazu wraz z roślinnością, ulice z ich pełną infrastrukturą i otaczającymi budynkami. Szczegółowo zobrazowane są wybrane obiekty, jak np. Stadion Narodowy, budynek parlamentu czy rejony, w których odbywają się najczęściej demonstracje o podwyższonym stopniu ryzyka (ryc. 3).

W trakcie szkolenia można dowolnie zmieniać i kształtować pozostałe elementy środowiska wirtualnego, jak np.:

- pory roku (warunki letnie i zimowe);
- pory dnia (dzień, noc, świt, zmierzch);
- warunki atmosferyczne (opady deszczu, śniegu, zamglenie o różnym stopniu intensywności, prędkość i kierunek wiatru).

Zobrazowanie wybranych obiektów symulacyjnych

Źródło: opracowanie własne autora

Symulacja daje możliwość kreowania bardzo dużej liczby scenariuszy zdarzeń, każdorazowo dostosowywać je do indywidualnego poziomu doświadczenia oraz wiedzy osób biorących udział w zajęciach. Realizacja ćwiczenia najczęściej dotyczy zdarzeń związanych z działaniami policyjnymi w związku z zapewnieniem bezpieczeństwa i porządku publicznego podczas imprez masowych, zgromadzeń publicznych, blokad dróg, okupacji obiektów, zorganizowanych działań pościgowych a także incydentów o charakterze terrorystycznym.

Urządzenie pozwala także dokonywać selekcji kandydatów na dowódców działań policyjnych, prowadzenie prac badawczych nad doskonaleniem procedur działań Policji, jej wyposażenia oraz zabezpieczenia logistycznego, a także na optymalizację planowania strategicznego dotyczącego zdarzeń szczególnych.

Komunikowanie się w trakcie symulacji na poziomie dowódczym oraz z podległymi siłami realizuje się z wykorzystaniem telefonów stacjonarnych, radiostacji oraz telefonów komórkowych, a w sytuacjach awarii środków technicznych poprzez wyznaczonych łączników. To jest kolejny element, który podlega stałej ocenie przez nadzorujących ćwiczenie. Rozkazy oraz polecenia poszczególnych dowódców podoperacji wydane dla sił, środków policyjnych bądź innych podmiotów uczestniczących w zabezpieczeniu, realizowane są przez poszczególnych operatorów lub instruktora. Przy pomocy łatwego interfejsu graficznego, każdy z operatorów wprowadza do systemu rozkazy i polecenia wydane na stanowisku dowódcy, które obsługuje. System wykonuje otrzymane polecenia za pośrednictwem algorytmów sztucznej inteligencji. Sposób oraz czas

wykonania poszczególnych poleceń lub zadań w pełni odpowiada warunkom rzeczywistym.

Każdorazowo przed rozpoczęciem symulacji realizuje się czynności przygotowawcze, obejmujące opracowanie scenariusza oraz wprowadzenia go do systemu, w szczególności m.in. określenie miejsca przeprowadzenia operacji policyjnej i początkowego przebieg zdarzenia, w tym orientacyjną liczbę uczestników, dostępną liczbę sił i środków policyjnych, dostępne źródła informacji, porę dnia oraz warunki pogodowe. Stopień złożoności planowanych działań jest dostosowywany do poziomu wyszkolenia oficerów Policji biorących udział w zabezpieczeniu.

Podczas ćwiczenia instruktor monitoruje jego przebieg, koordynuje pracę operatorów oraz na bieżąco generuje dodatkowe elementy sytuacji taktycznej, które w sposób bezpośredni wpływają na sytuację operacyjną. Instruktor ma możliwość zmian m.in. warunków pogodowych, stopnia agresywności uczestników zdarzenia i kierunków ich poruszania, a także inscenizowania innych zdarzeń, do których można zaliczyć: duże imprezy masowe, blokady dróg, okupacje obiektów czy nawet działania terrorystyczne. W konsekwencji, uwarunkowania związane z procesem analizy dynamicznie zmieniającej się sytuacji, oceny ryzyka oraz podejmowania właściwych decyzji są bardzo zbliżone do warunków rzeczywistych.

Zadaniem operatorów symulatora jest realizacja zadań zleconych przez poszczególnych dowódców; operatorzy sterują siłami i środkami zgodnie z ich decyzjami. Uczestnicy ćwiczenia nie muszą opanowywać umiejętności sterowania całym systemem, jedynie w stopniu minimalnym, pozwalającym na wydawanie odpowiednich rozkazów i poleceń. Liczba operatorów uzależniona jest od stopnia skomplikowania prowadzonych działań.

Każdy z uczestników operacji działa we wspólnym środowisku wirtualnym. Poszczególni dowódcy dysponują podległymi im przydzielonymi siłami i środkami wraz z wyposażeniem oraz środkami transportu. Wszystkie zlecone zadania i polecenia dla podmiotów biorących udział w operacji są tożsame z rzeczywistością. Uczestnik symulacji za pomocą joysticka ma możliwość poruszania się wewnątrz budynków czy w rejonie, gdzie prowadzone są działania policyjne. Przemieszczanie się dowódców może być realizowane z wykorzystaniem sztucznej inteligencji. Dotyczy to zwłaszcza przejazdu po określonej trasie czy lotu śmigłowcem. Na podstawie otrzymywanych meldunków, nasłuchu korespondencji radiowej i podglądu monitoringu, sztab dowódcy operacji na bieżąco śledzi i analizuje sytuację oraz wypracowuje dane do decyzji dowódcy operacji.

Wymienione elementy sprawiają, że ćwiczenia prowadzone na symulatorze są bardzo zbliżone do realnych operacji policyjnych. Każde ćwiczenie można dodatkowo rejestrować dzięki czemu można dokonywać szczegółowej analizy jego przebiegu oraz skuteczności i efektywności podejmowanych działań przez poszczególnych dowódców na szczeblu operacyjnym i taktycznym, a także sztabu dowódcy operacji.

Zaprezentowany w niniejszym opracowaniu symulator jest przełomowym narzędziem, które pozwala na wykorzystanie nowoczesnych metod szkoleń oraz treningów oficerów Policji podczas dowodzenia w trakcie

realizacji różnych operacji policyjnych, które w rzeczywistości nie byłyby możliwe. Ćwiczenia pozwalają na dokonywanie analizy oraz oceny zaistniałego zdarzenia oraz dają możliwość obserwowania i oceny decyzji oficerów. Dużą zaletą symulatora jest możliwość realizacji działań policyjnych przy współdziałaniu innych podmiotów, które najczęściej w rzeczywistości biorą udział w tych działaniach. Dobra współpraca tych podmiotów ma kluczowy wpływ na przebieg oraz wynik prowadzonej operacji.

Wartością dodaną możliwości takiego szkolenia jest fakt ograniczenia treningów w warunkach rzeczywistych, co jest równoznaczne z obniżeniem realnych kosztów finansowych oraz zredukowania negatywnego oddziaływania na środowisko naturalne. Wymienione względy sprawiają, iż zajęcia realizowane na symulatorze działań Policji w sytuacjach kryzysowych są obecnie najbardziej skuteczną oraz efektywną metodą szkolenia kadry policyjnej w obszarze dowodzenia na szczeblu operacyjnym i taktycznym podczas operacji policyjnych. W odróżnieniu od metod tradycyjnych, w dużo większym stopniu kształtuje zdolność do podejmowania decyzji oraz rozwija poczucie pewności²³.

Bibliografia

1. Decyzja nr 106 komendanta głównego Policji z 10 maja 2017 r. w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym dla policjantów komórek organizacyjnych Policji właściwych w sprawach sztabowych (Dz. Urz. KGP z 2017 r., poz. 34).
2. Decyzja nr 125 komendanta głównego Policji z 30 maja 2017 r. w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym dla kierujących działaniami antyterrorystycznymi na miejscu zdarzenia o charakterze terrorystycznym (Dz. Urz. KGP z 2017 r., poz. 35).
3. Decyzja nr 173 komendanta głównego Policji z 22 maja 2015 r. w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym dla dowódców akcji i operacji policyjnych (Dz. Urz. KGP z 2015 r., poz. 35).
4. Decyzja nr 357 komendanta głównego Policji z 4 grudnia 2019 r. w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym dla dowódców podoperacji kontrterrorystycznych prowadzonych w ramach operacji policyjnych (Dz. Urz. KGP z 2019 r., poz. 117).
5. ETC-PZL Aerospace Industries, *Instrukcja użytkownika systemu SDOP*, Warszawa 2011.
6. ETC-PZL Aerospace Industries, *Symulator działań Policji w sytuacjach kryzysowych*, Warszawa 2012.
7. Jałoszyński K., *Przeciwdziałanie zagrożeniom terrorystycznym w Rzeczypospolitej Polskiej* [w:] Guła P., Płonka P. (red.), *Przeciwdziałanie zagrożeniom niemilitarnym. Zasadnicze aspekty współpracy Żandarmerii Wojskowej i Policji*, Legionowo 2009.
8. Nepelski M., Struniawski J., *Szkolenie kadr dowódczych w Policji* [w:] Bogdalski P., Nepelski M. (red.), *Nauki społeczne na rzecz bezpieczeństwa wewnętrznego*, Szczytno 2014.
9. Rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych i administracji z 19 czerwca 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków odbywania szkoleń zawodowych oraz doskonalenia zawodowego w Policji (DzU z 2007 r., nr 126, poz. 877).
10. Struniawski J., *Dowodzenie w trakcie operacji policyjnych w zakresie imprez masowych i zgromadzeń publicznych*, Szczytno 2014.
11. Struniawski J., *Metodyka przygotowania i prowadzenia ćwiczeń sztabowych w Policji*, „Policja” 2014, nr 2, 2014.
12. Wołęjszo J., *Rozwój zawodowy w organizacjach zhierarchizowanych*, Warszawa 2010.
13. Zarządzenie nr 30 komendanta głównego Policji z 16 grudnia 2013 r. w sprawie funkcjonowania organizacji hierarchicznej w Policji (DzU KGP z 2018 r., poz. 89).

---

²³ Zob. ETC-PZL Aerospace Industries, *Symulator działań Policji w sytuacjach kryzysowych*, Warszawa 2012.

14. Zarządzenie nr 34 komendanta głównego Policji z 3 listopada 2021 r. w sprawie metod i form przygotowania oraz prowadzenia krajowych i międzynarodowych ćwiczeń w Policji w zakresie reagowania w sytuacjach szczególnych zagrożeń lub w sytuacjach kryzysowych (Dz. Urz. KGP z 2021 r., poz. 146).
15. Zubrzycki W., *Pododdziały antyterrorystyczne Policji*, Warszawa 2010.

DOI: 10.5604/01.3001.0016.1515

[http://dx.doi.org/ 10.5604/01.3001.0016.1515](http://dx.doi.org/10.5604/01.3001.0016.1515)

Słowa kluczowe: doskonalenie zawodowe, operacja policyjna, dowodzenie, działanie, impreza masowa, zgromadzenie, symulator

Streszczenie: Celem niniejszego artykułu jest wskazanie podstawowych działań Policji na rzecz przygotowania kadry dowódczej oraz funkcjonariuszy na stanowiskach wykonawczych do efektywnej realizacji zadań służbowych związanych z prowadzeniem działań w ramach akcji i operacji policyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem imprez masowych, także tych o charakterze sportowym, meczów piłki nożnej oraz zgromadzeń. Ponadto, oprócz wskazania katalogu oraz scharakteryzowania systemu szkolenia i doskonalenia zawodowego, zaprezentowano działanie oraz sposób wykorzystania przeznaczonego do prowadzenia opisywanych kursów, nowoczesnego narzędzia dydaktycznego, korzystającego z technologii sztucznej inteligencji — Symulatora działań Policji w sytuacjach kryzysowych.